

## Tézisek:

1. A keresztény lelkigondozás (cura pastoralis) élő hagyományainak talaján integratív pszichológiai módszerrel tevékenykedő és házaspárok kríziseit kezelő klinikai lelkigondozó, párterapeuta az egyház Urának elhívását tapasztalva, a Szentlélek jelenlétében terápiás munkát végez: így szolgálata pasztorál-pszichoterápiás tevékenység. Mindennek alapján e dolgozat szerzője kísérletet tesz a pasztorál-pszichoterápia új fogalmának bevezetésére és bizonyítására. (Lásd: 6. fejezet.) E bizonyítási kísérleten túl, a szerző megpróbálja felmutatni a pasztorál-pszichoterápia fogalmának benne történő kialakulását. ( A lelkigondozás történetének idavágó dokumentumaival 19-20. századból.) továbbá a pasztorálpszichoterápia misszió-szakmissziói rendszerekbe illeszthetőségét. Mindezen felismerések e disszertációban tárgyalt lelkipásztor-házaspári krízisek kezelésének következményei és gyümölcsei. E disszertáció írja 10 évvel ezelőtt azt gondolta, hogy „csupán” lelkipásztorok kapcsolati kríziseinek kezelését végzi, de e munka során többlet felismerésekre is szert tett.
2. Az egyházi kontextusban dolgozó pasztorálpszichoterapeuta észleli a lelkipásztorok házaspárkapcsolati kríziseinek és válásaiknak növekvő számát. Így kapott ösztönzést arra, hogy konzultatív párterápiás segítséget nyújtson részükre. A lelkipásztorok és feleségeik, illetve a lelkipásztor- házaspárok értékközvetítő és értékhordozó mikro- és makrotársadalmi szerepük rendkívüli fontossága miatt is létkérdés ez. Mivel a lelkipásztor és házaspár- kapcsolata – különösen ha mindkettő lelkipásztor, mikro- makrotársadalmi szerepe rendkívül fontos, ezért a rendszerszemléletű megközelítést alkalmazza a kapcsolati pszichodinamikák feltárásához. A rendszerszemlélet alkalmazása ilyen módon e szemlélet adaptációját is jelenti a pasztorálpszichoterápiás gondolkodás és praxis számára. (Lásd: 2. fejezet) Ez azért is releváns, mert a Szentírás antropológiája is rendszerben szemléli az embert, és a családot. E dolgozat írója kísérletet tesz arra, hogy e szinte már pszichoepidemiális folyamat okait és kezelését rendszerbe foglalja. „Pacienseit” nem Ő kereste fel, hanem a Ref. Családsegítő Szolgálatnál őt keresték fel a krízisek hordozói.
3. A lelkipásztor – házaspárok kapcsolati válságait kezelő pasztorál- pszichoterapeuta segítő alapállása prevenciós alapállás.– mert a Szentháromság Isten is a prevenció Istene. (Lásd 3. fejezet) E dolgozat szándéka azért is prevenciós, hogy ha lehet, krízisek esetén ne az egyházfegyelem, hanem a pasztorális segítség legyen az elsődleges. A prevenciós alapállás három válságmegelőző tartományban alkalmazható. Az első a válságok megelőzése (primer prevenció). A második: a meglévő válságok feloldása és súlyosbodásuk megelőzése.(secunder prevenció) A harmadik: a menthetetlen párkapcsolatok „romjai” alól az egyének kimentésére tett kísérlet. ( terciér prevenció) Mindez annak függvényében, hogy milyen szintű a paciensek kooperabilitása. Mindhárom tevékenység a segítő terapeuta, a segítséget kérő és – reménység szerint az újjáteremtő Szentlélek hárompólusú előterében zajlik.
4. E fenti pasztorálpszichoterápiás tevékenység diagnosztikus célja a kapcsolatok multifaktorális okainak feltárása, terápiás célja pedig a krízisek célokának megtalálása. A krízisek céloka „causa finalis”- a mint kifejezés kettős jelentéssel bír e dolgozatban. Jelent végső okot, ahogy ez a filozófiában használatos, de jelent differenciáltabb teológiai értelmezésben célokat. Közelebbről azt, hogy amikor a történet Ura megenged egy „causát” , akkor annak célját „finalis”- át is benne rejti a

„causá”-ban. A causa finalitása pedig kettős célzatú: Egyrészt jelenti a párkapcsolat revitalizációját, – immanens irányba, ugyanakkor jelentheti a két egyén, azaz a pár Istennel való megbékélését, Isten- kapcsolatának újulását, immanens és transzcendens irányba. A causa finalis kettős tartalma tehát, az egymással és az Istennel való kapcsolat újulása, az Istennel és az egymással való megbékélés céljából. (lásd 9. fej.)

5. E dolgozat szerzője kísérletet tesz arra, hogy a lekipásztor- házaspári krízisek kezelése kapcsán a pasztorálpaszichoterápiát mint multi- és ezért interdiszciplináris tevékenységként mutassa be. (Lásd 6. fej.)

Egyrészt a pasztorálpaszichológia is multidiszciplináris tevékenység, amennyiben pasztoráció, annyiban teológiai diszciplína; amennyiben pedig pszichológiai tevékenység, annyiban hermeneutikai, dinamikus, pszichohistoriai, és konfliktuspszichológiai folyamatok összességében válik gyógyító eseménnyé. Különösen áll ez a teológus identitású pár- családterapeuta tevékenységére. A multidiszciplináris jelleg azáltal is bővül, hogy a pasztorál- pszichoterápiát végző szakember a szociológia felismeréseit is alkalmazza biblikus, szisztematikus, és poinmenikai tudása mellé. Mindezt azért említi, mert a lekipásztor-házaspári krízisek kezelése, e fenti szakmai megközelítésekkel történtek. E fenti társtudományok immár nem ancillái a teológiának. A terapeuta erőforrása viszont a feltámadott Krisztus, és nem az interdiszciplinaritásból adódó „többslet- tudás”.

6. Végül e disszertáció írója a jövőbe próbál tekinteni: részben feltárja a pasztorálpaszichoterápiás alapállású párterapeuta eredményességét, céljait, részben pedig vázolja a pasztorálpaszichoterápia praxisban való kibontakoztatásának lehetőségeit. Ez egyben azt is jelenti, hogy kísérletet tesz, egy református –vagy protestáns családsegítő hálózat koncepcionális leírására. E családsegítő szolgálat regionális (egyházkerületi) „sejtjei” az egész országot lefedhetnék. E segítő hálózat egyik profilja lenne a lekipásztor - házaspárok preventív vagy krízishelyzeteinek gondozása. Így arra a kérdésre keresi a választ; „Mit cselekedjünk Atyámfiai férfiak” (Lásd 11; 12; 13. fejezetek.)

Mindezt a pasztorálpaszichoterápia, mint etikus tevékenység normái szerint próbálja végezni a terapeuta, annak érdekében, hogy az Anyaszentegyház felelős őrállói, tanítói ne csupán a lekipásztorok külső elhívását, teológiai képzését, továbbképzését, hanem azok pásztorolását is végezzék és végeztessék.